

KUURNOORD STUIVENBERG

TRAJECT VOOR HERBESTEMMING STUIVENBERGZIEKENHUIS

Datum	2018-2019
Ligging	Antwerpen-Noord, tussen de Lange Beeldekensstraat, Pothoekstraat, Boerhaavestraat en Pesthofstraat
Opdrachtgever	AG VESPA
Ontwerpteam	Stramien cv i.s.m. Vic Mees, Filip Lagiewka, Samenlevingsopbouw Antwerpen, Toestand, Value Partners en Koen Wynants
Budget	74.000,00 euro excl. btw
Omvang	5 ha

Maximale doorwaadbaarheid

LICHT, LUCHT EN RUIMTE VOOR DE WIJK

De verhuis van het Stuyvenbergziekenhuis naar het nieuwe ZNA-ziekenhuis aan Spoor Noord in 2020 biedt kansen voor een strategisch stadsvernieuwingsproject. Een herbestemming die als katalysator kan dienen om de levenskwaliteit, duurzaamheid en veerkracht van de omliggende Stuyvenbergwijk te verhogen.

Antwerpen Noord wordt gekenmerkt door een (zeer) hoge bebouwingsgraad met een vaak verouderd patrimonium en een groot gebrek aan groene open ruimte. De wijk is vandoord een aankomstgebied voor nieuwkomers in de stad en biedt vaak een (tijdelijke) plek voor een grote groep maatschappelijk en socio-economische kwetsbare bewoners. Met een oppervlakte van circa 5ha is de Stuyvenbergsite een van de grootste bouwblokken van het noordelijke stadsdeel. Het oude gasthuis zelf is gebouwd tussen 1877 en 1884, volgens een voor die tijd zeer vooruitstrevend model, met centrale dienstgebouwen en ronde ziekenpaviljoenen omringd door tuinen.

Ons onderzoek voor de herbestemming van dit unieke bouwblok wil vooral een 'canvas' creëren dat nieuwe kansen biedt aan de kwalitatieve opwaardering van deze buurt. Een katalysator voor de wijk en een 'gezondheidskuur' voor Antwerpen-Noord; KuurNoord. De finaliteit is het verbeteren van de leef- en woonkwaliteit van de hele omgeving, met de Stuyvenbergsite als katalysator, ontmoetingsplek én uitvalsbasis voor allerlei initiatieven rond renovatie, groenprojecten en aanverwante ingrepen die daar kunnen toe bijdragen.

KuurNoord Stuyvenberg laat verder ook ruimte voor initiatieven van onderuit, een aantal ruimtes zullen als 'vrijplaats' behouden worden, zodat starters, jongeren... hier kunnen experimenteren.

Omdat ruimtelijke en sociale inbedding cruciaal is, nam Stramien cv de leiding over een breed team dat op alle vlakken zocht naar maatschappelijke meerwaarde(n). Via een sterk participatief proces met focusgroepen, bilaterale gesprekken, een online enquête en drie workshops met de buurt, werden plannen getekend voor breed gedragen en haalbare toekomstscenario's. Dit gebeurde in nauwe samenwerking met de opdrachtgever AG VESPA en met het regieteam Vlaams Stedenbeleid.

Met ons masterplan zetten we sterk in op het maximale behoud van waardevolle gebouwen en kostbare bestaande bomen in de tuinen. We stellen voor om alle (ver)storende elementen en later toegevoegde gebouwen te slopen zodat er meer groen en open ruimte vrijkomt voor de hele buurt die snakt naar publieke en ruimte met plaats voor ontmoeting, ontspanning en ontwikkeling. Het waardevol erfgoed wordt hierdoor terug sterker zichtbaar. Het oude gasthuis wordt (waar mogelijk) herleid naar zijn originele layout en wordt terug tastbaar getuige van een baanbrekend zorgconcept op het einde van de XIX eeuw.

De originele gebouwen getuigen van een robuust karakter. Niet alleen hun architecturale identiteit is sterk, maar ook de logica en opbouw geven aanleiding tot huisvesting van nieuwe functies die de Stuivenbergbuurt kunnen versterken: woningbouw, onderwijs, recreatie, buurtwerking, start-ups, kringwinkel,.... Stuivenbergziekenhuis wordt een groene kamer in een dichtbebouwde stad. De site wordt open gemaakt voor iedereen; maximaal doorwaadbaar én klimaatrobust. Een volwaardig 'Kuur-Noord Stuivenberg' voor Antwerpen noord.

DRIE SCENARIO'S

Ons uitgebreid participatief ontwerpend onderzoek landde in drie mogelijke scenario's:

1. Maximale uitbouw van de site als wijkpark, waarin alleen de waardevolle oorspronkelijke bebouwing blijft behouden;
2. Maximale toevoeging van nieuwbouw volumes op strategische en haalbare locaties;
3. Circulariteit als invalshoek met maximaal behoud en hergebruik van functioneel nog bruikbare gebouwen.

Naast een ruimtelijk-functionele afweging, wordt ook de financiële haalbaarheid en kosten-batenanalyse van de drie scenario's gemaakt. Uiteindelijk wordt het eerste scenario verder uitgewerkt als basis- en groeiscenario voor deze site.

Een sterk canvas voor de toekomst van 'KuurNoord'.

Drie scenario's: groen, nieuwbouw en hergebruik

